

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ในบทนี้เป็นการสรุปการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1.3 สรุปผลการวิจัย

2. อภิปรายผล

3. ข้อเสนอแนะ

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.1 เพื่อศึกษาการระดมทรัพยากรจากท้องถิ่นเพื่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 2

1.1.2 เพื่อเปรียบเทียบการระดมทรัพยากรจากท้องถิ่นเพื่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 2 จำแนกตาม ขนาดและที่ตั้งของสถานศึกษา

1.1.3 เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการระดมทรัพยากรจากท้องถิ่นเพื่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 2

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรได้แก่ ประธานกรรมการ ผู้แทนครู และผู้บริหารสถานศึกษาในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 2 จากโรงเรียน 208 โรงเรียน โรงเรียนละ 3 คน รวมจำนวน 624 คน ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามวิธีการของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จากโรงเรียน 79 โรงเรียน โรงเรียนละ 3 คน รวม 237 คน โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น

1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) ลักษณะของเครื่องมือเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่าที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการระดมทรัพยากรจากท้องถิ่นของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 50 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปัญหาและข้อเสนอแนะในการระดมทรัพยากรจากท้องถิ่นของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 10 ข้อ

2) การพัฒนาและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัยโดยการนำแบบสอบถามฉบับร่างเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงและความถูกต้องของเนื้อหาและสำนวนภาษา แล้วนำไปทดลองใช้กับกลุ่มทดลองซึ่งมิใช่กลุ่มตัวอย่างของงานวิจัยในครั้งนี้ ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .97

1.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอหนังสือจากสาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชิงราชเขต 2 เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยนำส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง จำนวน 79 โรงเรียน ๆ ละ 3 ชุด รวมทั้งสิ้น 237 ชุด พร้อมกำหนดวัน เวลา การรับแบบสอบถามคืนและประสานการรับแบบสอบถามคืนตามกำหนดหมาย

1.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือการหาความถี่ และค่าร้อยละ

2) ข้อมูลเกี่ยวกับการระดมทรัพยากรจากท้องถิ่น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ การหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการปฏิบัติในการระดมทรัพยากรจากท้องถิ่น ตามขนาดและที่ตั้งของโรงเรียน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (Oneway ANOVA) และการทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีการของเซฟเฟ้ (Scheffe's test)

3) ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาข้อเสนอแนะในการระดมทรัพยากรจากท้องถิ่น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ

1.3 สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาการระดมทรัพยากรจากท้องถิ่นเพื่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 2 สามารถสรุปผลการวิจัยได้เป็น 3 ตอน
ดังนี้

**ตอนที่ 1 การระดมทรัพยากรจากท้องถิ่นเพื่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 2 สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้**

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการระดมทรัพยากรจากท้องถิ่นเพื่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 2 ในภาพรวม พบว่ามีการปฏิบัติอยู่ใน
ระดับมากทั้งห้าด้าน คือด้านการบริหารทรัพย์สินอย่างประหยัด คุ่มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด
ต่อสถานศึกษา ด้านการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และการนำชุมชนเข้าสู่
สถานศึกษา ด้านการสร้างภาพลักษณ์และแรงจูงใจในการร่วมมือระดมทรัพยากรจากชุมชน
ด้านการศึกษาสภาพแวดล้อมและจัดทำข้อมูลแหล่งทรัพยากรของสถานศึกษาและชุมชน และด้าน
การระดมทรัพยากรบุคคล ภูมิปัญญา วิทยาการ และอื่น ๆ จากท้องถิ่น เมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้าน
และรายการ สรุปได้ดังนี้

1.1 ด้านการศึกษาสภาพแวดล้อมและจัดทำข้อมูลแหล่งทรัพยากรของสถานศึกษาและ
ชุมชน พบว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์เป็นรายการ พบว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับ
ปานกลาง คือ มีการจัดเก็บข้อมูลชุมชนและทรัพยากรท้องถิ่นไว้ในสื่อรูปแบบต่าง ๆ อย่างมีระบบ
มีการจัดทำข้อมูล ทะเบียน โบราณสถาน โบราณวัตถุและสถานที่ต่าง ๆ ที่สามารถให้นักเรียนไป
ศึกษาเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ได้มีการจัดทำข้อมูล ทะเบียนทรัพยากรที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติที่มีอยู่
ในท้องถิ่น และมีการจัดทำข้อมูล ทะเบียนทรัพยากรทางสังคม นอกนั้นมีระดับการปฏิบัติอยู่ใน
ระดับมาก

1.2 ด้านการสร้างภาพลักษณ์และแรงจูงใจในการร่วมมือระดมทรัพยากรจากชุมชน
พบว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์เป็นรายการ พบว่ามีการแนะนำเรื่องการลดหย่อน
ภาษีให้แก่ผู้บริจาคทรัพย์สินและงบประมาณสนับสนุนการจัดการศึกษาของโรงเรียน มีการปฏิบัติ
อยู่ในระดับปานกลาง นอกนั้นมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการระดมทรัพยากรบุคคล ภูมิปัญญา วิทยาการ และอื่น ๆ จากท้องถิ่น
พบว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์เป็นรายการ พบว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
4 รายการ คือมีการจัดตั้งกองทุนเพื่อช่วยเหลือสนับสนุนการศึกษาของนักเรียนและสงเคราะห์
นักเรียนที่มีความขาดแคลนปัจจัยการเรียนและทุนทรัพย์การศึกษา มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ
แสวงหาภูมิปัญญา แหล่งเรียนรู้ในชุมชนเพื่อนำมาใช้ในการจัดการศึกษา มีการประสานความ

ร่วมมือในการผลิตจัดหาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา กับสถานศึกษา บุคคล องค์กร และหน่วยงานอื่น ๆ ที่มีอยู่ในชุมชนท้องถิ่น และมีการจัดทำข้อมูลจำแนกแหล่งเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตร นอกนั้นมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านการสร้างความสัมพันธ์ที่ีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และการนำชุมชนเข้าสู่สถานศึกษา พบว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์เป็นรายการ พบว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง คือ มีการกำหนดยุทธศาสตร์ให้โรงเรียนเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงมาสู่ชุมชนด้านต่าง ๆ มีการจัดกิจกรรมให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางและศูนย์กลางทางวิชาการของชุมชน และมีการจัดตั้งเครือข่ายเพื่อสร้างความร่วมมือและสนับสนุน โรงเรียน นอกนั้นมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

1.5 ด้านการบริหารทรัพยากรอย่างประหยัด คุ่มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อสถานศึกษา พบว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกรายการ

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบการระดมทรัพยากรจากท้องถิ่นเพื่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 2 สรุปรการวิจัยได้ ดังนี้

2.1 การเปรียบเทียบการระดมทรัพยากรจากท้องถิ่นเพื่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 2 โดยรวม จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้

2.2 การเปรียบเทียบการระดมทรัพยากรจากท้องถิ่นเพื่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 2 โดยรวม จำแนกตามที่ตั้งของโรงเรียน พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความแตกต่างกันใน 4 ด้าน คือ 1) ด้านการศึกษาสภาพแวดล้อมและจัดทำข้อมูลแหล่งทรัพยากรของสถานศึกษาและชุมชน 2) ด้านการสร้างควมตระหนักและแรงจูงใจในการร่วมมือระดมทรัพยากรจากชุมชน 3) ด้านการระดมทรัพยากรบุคคล ภูมิปัญญา วิชาการ และอื่น ๆ จากท้องถิ่น และ 4) ด้านการสร้างความสัมพันธ์ที่ีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และการนำชุมชนเข้าสู่สถาน

2.2.1 เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่โดยรวมพบว่า โรงเรียนที่ตั้งในเขตอ.บ.ต.(ภูเขา) มีการปฏิบัติในการระดมทรัพยากรจากท้องถิ่นแตกต่างจากโรงเรียนที่ตั้งในเขต อ.บ.ต.(พื้นที่ราบ) โดยค่าคะแนนเฉลี่ยของโรงเรียนที่ตั้งในเขต อ.บ.ต.(ภูเขา) มีค่าน้อยกว่า โรงเรียนที่ตั้งในเขต อ.บ.ต.(พื้นที่ราบ) แต่ไม่พบความแตกต่างใน โรงเรียนที่ตั้งในเขตอ.บ.ต.(พื้นที่ราบ) กับโรงเรียนที่ตั้งในเขตเทศบาล

2.2.2 เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่จำแนกตามที่ตั้งของโรงเรียน 4 ด้านดังนี้

- 1) การศึกษาสภาพแวดล้อมและจัดทำข้อมูลแหล่งทรัพยากรของสถานศึกษา และชุมชน และการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และการนำชุมชนเข้าสู่สถานศึกษา ทั้งสองด้านไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
- 2) ด้านการสร้างความตระหนักและแรงจูงใจในการร่วมมือระดมทรัพยากรจากชุมชน และด้านการระดมทรัพยากรบุคคล ภูมิปัญญา วิทยาการ และอื่น ๆ จากท้องถิ่น ทั้งสองด้านพบว่า โรงเรียนที่ตั้งในเขต อ.บ.ต.(ภูเขา) มีการปฏิบัติแตกต่างจากโรงเรียนที่ตั้งในเขต อ.บ.ต.(พื้นที่ราบ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าคะแนนเฉลี่ยของโรงเรียนที่ตั้งในเขต อ.บ.ต.(ภูเขา) มีค่าน้อยกว่าโรงเรียนที่ตั้งในเขต อ.บ.ต.(พื้นที่ราบ) แต่ไม่พบความแตกต่างในโรงเรียนที่ตั้งในเขต อ.บ.ต.(พื้นที่ราบ) กับโรงเรียนที่ตั้งในเขต เทศบาล

ตอนที่ 3 การศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการระดมทรัพยากรจากท้องถิ่น เพื่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 2 พบว่ามีปัญหาข้อเสนอแนะที่สำคัญดังนี้

3.1 ปัญหาที่สำคัญ ได้แก่ สภาพเศรษฐกิจของชุมชนไม่เอื้ออำนวยในการระดมเงินทุน คิดเป็นร้อยละ 58.25 รองลงมา ได้แก่ การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไม่ต่อเนื่อง เนื่องจากเวลาว่างของชุมชนและสถานศึกษาไม่ตรงกัน คิดเป็นร้อยละ 48.31 ชุมชนไม่มีความพร้อมในหลาย ๆ ด้าน เช่น ต้องประกอบอาชีพ ฐานะยากจนขาดแรงจูงใจ คิดเป็นร้อยละ 43.90 แหล่งทรัพยากรในชุมชนมีน้อย คิดเป็นร้อยละ 43.69 และไม่มีการวางแผนการใช้ทรัพยากร คิดเป็นร้อยละ 36.23 ตามลำดับ

3.2 ข้อเสนอแนะที่สำคัญ ได้แก่ จัดอบรมวิทยากร ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้มีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่นักเรียน คิดเป็นร้อยละ 70.19 รองลงมาได้แก่ มีการวางแผนการใช้ทรัพยากรของโรงเรียนร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน คิดเป็นร้อยละ 46.75 จัดอบรมให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องบทบาทหน้าที่ของชุมชนที่มีต่อโรงเรียนแก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย และเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 45.07 จัดตั้งทีมงานและจัดสรรงบประมาณในการสำรวจข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่นและดำเนินการสำรวจข้อมูลในช่วงปิดเทอม เพื่อไม่ให้กระทบเวลาในการจัดการเรียนการสอนของครู คิดเป็นร้อยละ 41.25 และ ประชาสัมพันธ์ในรูปแบบที่หลากหลาย โดยใช้วิธีการให้นักเรียนเป็นผู้บอกข่าวกิจกรรมของโรงเรียนแก่ผู้ปกครอง หรือใช้เสียงตามสายของหมู่บ้านและประชาสัมพันธ์ผ่านวิทยุชุมชน คิดเป็นร้อยละ 36.36 ตามลำดับ

2. การอภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ผลการวิจัย ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิจัยดังนี้

2.1 ผลการศึกษาการระดมทรัพยากรจากท้องถิ่นเพื่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 2

การระดมทรัพยากรจากท้องถิ่นเพื่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 2 โดยรวม พบว่ามีการปฏิบัติในการระดมทรัพยากรจากท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก การที่สถานศึกษามีการปฏิบัติในการระดมทรัพยากรจากท้องถิ่นอยู่ในระดับมากนั้น ทั้งนี้เนื่องจากสถานศึกษาได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่บัญญัติไว้ในมาตรา 8 (2) การจัดการศึกษาให้ยึดหลักสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มาตรา 9 (5) การจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาให้ยึดหลัก (5) ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา และมาตรา 58 กำหนดให้มีการระดมทรัพยากรและการลงทุนด้านงบประมาณ การเงินและทรัพย์สิน ทั้งจากรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่น และต่างประเทศมาใช้ในการจัดการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ อรรถพร หอมขจร (2546: บทคัดย่อ) พบว่า มีการระดมทรัพยากรเพื่อพัฒนาหลักสูตร โดยเปิดโอกาสให้ชุมชนในท้องถิ่น ทั้งภาครัฐและเอกชน ร่วมคิด ร่วมทำ เพื่อพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพความจำเป็นของท้องถิ่นตามศักยภาพซึ่งสอดคล้องกับ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2547) ที่พบว่าชุมชนและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน โดยให้นักเรียนเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น และเชิญบุคคลตัวอย่างมาเป็นวิทยากร นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ กรมสามัญศึกษา (2544 ,8) ที่ได้ศึกษาสภาพการจัดการศึกษาที่ประสบความสำเร็จที่สำคัญ ได้แก่ คุณภาพและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียน คุณภาพของผู้เรียนเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม ทำให้เกิดความร่วมมือในการจัดการศึกษารวมทั้งสอดคล้องกับ งานวิจัยของจารุมาศ บุญอินทร์ (2546:148) ที่ได้ศึกษาการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อชุมชนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน พบว่า ด้านการเกษตร ได้แก่ ครู ผู้ปกครองและชุมชนพัฒนาร่วมกันโดยให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงในท้องถิ่น ด้วยการให้นักเรียนช่วยผู้ปกครองทำการเกษตร โรงเรียนให้นักเรียนทำสวนเกษตร โดยโรงเรียนเก็บผลผลิตเป็นรายได้เข้าโรงเรียน ผู้ใหญ่บ้านเป็นวิทยากรภายนอกมาสอนที่โรงเรียน ด้านอื่นๆ ได้แก่ร้านค้าชุมชนมีการรวมกลุ่มจัดขึ้นเป็นศูนย์สาธิต โดยโรงเรียนจะพานักเรียนไปศึกษา การให้การศึกษาแก่ชุมชนเพื่อการพัฒนาชุมชนมีกิจกรรมกระตุ้น

คือ ส่งเสริมให้ชุมชนได้เรียนรู้ปัญหาและข้อจำกัดความต้องการของชุมชน โดยสร้างจิตสำนึกของชุมชนต่อการจัดการศึกษา การสร้างความพร้อมของชุมชน การสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน การสร้างความต่อเนื่องและยั่งยืน กระบวนการดำเนินการได้แก่การเยี่ยมบ้านเพื่อให้ทราบปัญหาของชุมชน ดังนั้นสถานศึกษาควรนำสิ่งดังกล่าวมาวิเคราะห์และเลือกใช้ให้เหมาะสมสำหรับเป็นแนวทางในการระดมทรัพยากรเพื่อจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

2.2 ผลการเปรียบเทียบการระดมทรัพยากรจากท้องถิ่นเพื่อจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 2

2.2.1 การเปรียบเทียบการระดมทรัพยากรจากท้องถิ่นเพื่อจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวม จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ไม่พบความแตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับ ปารวี เจริญยศ (2548:123) ได้ศึกษากลยุทธ์เสริมสร้างการมีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรเพื่อจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่า กลุ่มที่มีระดับการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมสูงสุดคือ โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ และ โรงเรียนขนาดใหญ่ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยมีความแตกต่างกัน เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ภูเขาซึ่งมีความทุรกันดาร ดังนั้นถึงแม้จะเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ก็ตามแต่เนื่องจากความทุรกันดารของพื้นที่จึงทำให้โรงเรียนดังกล่าวมีการปฏิบัติในการระดมทรัพยากรแตกต่างจากโรงเรียนขนาดใหญ่โดยทั่วไป รวมทั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 2 มีสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษเพียงแห่งเดียว ซึ่งไม่ได้นำมาแยกวิเคราะห์โดยเฉพาะ โดยได้จัดรวมไว้เป็นกลุ่มสถานศึกษาขนาดใหญ่เท่านั้น จึงทำให้ไม่ทราบว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษนั้น มีการระดมทรัพยากรจากท้องถิ่นแตกต่างจากสถานศึกษาอื่น ๆ ทั่วไปหรือไม่

แต่อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยครั้งนี้ปรากฏว่าขนาดของโรงเรียน ไม่ได้ส่งผลต่อการระดมทรัพยากรของสถานศึกษา ดังนั้นสถานศึกษาทุกขนาดจึงมีความจำเป็นที่จะต้องรณรงค์ให้มีการร่วมมือในการระดมทรัพยากรจากทุกภาคส่วนทั้งที่มีอยู่ในท้องถิ่น และท้องถิ่นอื่น ๆ ที่มีความพร้อมเพื่อนำมาใช้ในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพต่อไปตามบริบทของโรงเรียนและชุมชนท้องถิ่น

2.2.2 การเปรียบเทียบการระดมทรัพยากรจากท้องถิ่นเพื่อจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวม จำแนกตามที่ตั้งของสถานศึกษา พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนที่ตั้งในเขต อ.บ.ต. (ภูเขา) มีการปฏิบัติในการระดมทรัพยากรจากท้องถิ่นแตกต่างจากโรงเรียนที่ตั้งในเขต อ.บ.ต. (พื้นที่ราบ) ทั้งนี้เป็นเพราะสภาพแวดล้อมที่ตั้งของโรงเรียนที่ตั้งในเขต อ.บ.ต. (ภูเขา) ไม่เอื้ออำนวยในการระดมทรัพยากร

จากท้องถิ่นในหลาย ๆ ด้าน เช่น ความทุรกันดารของพื้นที่ และพื้นที่ภูเขาประชาชนส่วนใหญ่เป็น ชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ซึ่งมีความแตกต่างจากคนพื้นที่ราบ ทั้งด้านภาษาที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร สภาพ ความเป็นอยู่ ประเพณี ความเชื่อ และการนับถือศาสนา การได้รับบริการจากรัฐไม่ทั่วถึง ชีวิต ความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับต่ำมาก จึงเกิดปัญหามากมายหลายประการในการระดม ทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษา ซึ่ง ตรงข้ามกับ โรงเรียนที่ตั้งในเขต อ.บ.ต.(พื้นที่ราบ)สภาพแวดล้อม โดยทั่วไปจะเอื้ออำนวยในการระดมทรัพยากรจากท้องถิ่นในหลาย ๆ ด้าน เช่น ความสะดวกสบาย ของพื้นที่ ตลอดจนฐานะ ความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตของประชาชนอยู่ในเกณฑ์ดี ไม่มีปัญหา ในการใช้ภาษาติดต่อสื่อสาร ส่งผลให้โรงเรียนที่ตั้งในเขต อ.บ.ต. (พื้นที่ราบ) มีระดับการปฏิบัติ ในการระดมทรัพยากรจากท้องถิ่น มากกว่าโรงเรียนที่ตั้งในเขต อ.บ.ต. (ภูเขา) สอดคล้องกับ อุทัย บุญประเสริฐ (2543:144) ได้ศึกษาแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ในรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Managment) พบความแตกต่าง ระหว่างโรงเรียนที่อยู่ในชุมชนที่ประชาชนมีฐานะปานกลางถึงร่ำรวย ผู้ปกครองจะมีความพร้อม ในการสนับสนุนช่วยเหลือโรงเรียนค่อนข้างมากกว่าโรงเรียนในแหล่งที่ประชาชนและชุมชนที่มี ฐานะด้อยกว่า ซึ่งผู้ปกครองมักจะประสบความยุ่งยากในการสนับสนุนช่วยเหลือโรงเรียน เนื่องจาก มีข้อจำกัดด้านการเงิน ความรู้ ความคิด คณะกรรมการบริหารโรงเรียนขาดทักษะและความรู้ใน การบริหารงาน ผลการจัดการเรียนการสอนไม่ดี ไม่มีโอกาสในการคัดเลือกและพัฒนาครูได้มากนัก

แสดงให้เห็นว่าปัจจัยด้านที่ตั้งของโรงเรียน ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการ จัดการศึกษา ดังนั้นจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจะต้องเร่งสร้างความเข้มแข็งให้กับ ชุมชน เมื่อชุมชนมีความพร้อม ก็จะสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ได้ทุกรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นการระดมทรัพยากร หรือการให้ความช่วยเหลือในทุก ๆ ด้าน ในการ พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาต่อไป

ตอนที่ 3 การศึกษาปัญหาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการระดมทรัพยากรจากท้องถิ่นเพื่อ การจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 2

3.1 ปัญหาเกี่ยวกับการระดมทรัพยากรจากท้องถิ่น เพื่อการจัดการศึกษาของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบปัญหาที่สำคัญได้แก่ 1) สภาพเศรษฐกิจของชุมชนไม่เอื้ออำนวยในการ ประดมเงินทุน 2) การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไม่ต่อเนื่องเนื่องจากเวลาว่าง ของชุมชนและสถานศึกษาไม่ตรงกัน 3) ชุมชนไม่มีความพร้อมในหลาย ๆ ด้าน เช่น ต้องประกอบ อาชีพ ฐานะยากจน ขาดแรงจูงใจ 4) แหล่งทรัพยากรในชุมชนมีน้อย 5) ไม่มีการวางแผนการใช้ ทรัพยากร สอดคล้องกับ อรรถวรรณ หอมขจร (2546:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพการจัดการศึกษา ตาม หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนแกนนำกรมสามัญศึกษา จังหวัดแพร่ พบว่าปัญหาเกี่ยวกับ

การมีส่วนร่วมคือการจัดให้มีเครือข่าย และแหล่งเรียนรู้นอกสถานที่ และการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผล สุจินต์ ดาววีระกุล (2527:บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาหมู่บ้าน : ศึกษาเฉพาะกรณีหมู่บ้านชนะเลิศการประกวด หมู่บ้านดีเด่นระดับจังหวัดของจังหวัดนครสวรรค์ ปี 2527 พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีภารกิจส่วนตัวและต้องประกอบอาชีพ จึงไม่มีเวลาที่จะร่วมมือในกิจกรรมต่าง ๆ กับทางราชการได้ ดังนั้นการมีส่วนร่วมในรูปของการบริจาคต่าง ๆ จึงเป็นสิ่งที่สะดวกกว่าวิธีอื่น ๆ

3.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการระดมทรัพยากรจากท้องถิ่น เพื่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบข้อเสนอแนะที่สำคัญได้แก่ 1) จัดอบรมวิทยากร ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้มีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่นักเรียน 2) มีการวางแผนการใช้ทรัพย์สินของโรงเรียนร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน 3) จัดอบรมให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องบทบาทหน้าที่ของชุมชนที่มีต่อโรงเรียนแก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายและเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา 4) จัดตั้งทีมงานและจัดสรรงบประมาณในการสำรวจข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่นและดำเนินการสำรวจข้อมูลในช่วงปิดเทอม เพื่อไม่ให้กระทบเวลาในการจัดการเรียนการสอนของครู 5) ประชาสัมพันธ์ในรูปแบบที่หลากหลาย โดยใช้วิธีการให้นักเรียนเป็นผู้บอกข่าวกิจกรรมของโรงเรียนแก่ผู้ปกครอง หรือใช้เสียงตามสายของหมู่บ้านและประชาสัมพันธ์ผ่านวิทยุชุมชนสอดคล้องกับชุมชน อมรวิวัฒน์ (อ้างในมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช : 2544) ได้ให้ข้อเสนอแนะวิธีการแก้ปัญหาการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนไว้ ดังนี้ อุปสรรคสามารถแก้ไขได้ หากมีการสำรวจรวบรวมข้อมูล มีการวางแผนและการจัดการประสานงานที่ดี การนำผู้เรียนออกศึกษาในชุมชนและธรรมชาติ ผู้บริหารและครูแสวงหาความร่วมมือจากทุกฝ่าย

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การระดมทรัพยากรจากท้องถิ่นเพื่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต้องเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และต้องให้ความสำคัญ โดยการสร้างความตระหนัก ความเข้าใจให้ชุมชนเห็นความสำคัญและความจำเป็นในการระดมทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษา โดยประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อในรูปแบบที่หลากหลาย การบริหารทรัพยากรต้องมุ่งประโยชน์เพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นอันดับต้น และสถานศึกษาควรส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนตามมาตรา 29 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ มีดังนี้

3.1.1 การระดมทรัพยากรจากท้องถิ่นเพื่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 2 พบว่า โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ใน
ระดับมาก ส่วนด้านการระดมทรัพยากรบุคคล ภูมิปัญญา และวิทยาการอื่น ๆ จากท้องถิ่นแม้จะมี
การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก แต่มีคะแนนเฉลี่ยระดับการปฏิบัติต่ำกว่าด้านอื่นๆ ดังนั้นสถานศึกษา
ควรศึกษาถึงสาเหตุปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการระดมทรัพยากรด้านนี้โดยเฉพาะเพื่อนำมาปรับปรุงการระดม
ทรัพยากรของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3.1.2 การระดมทรัพยากรจากท้องถิ่นเพื่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 2 เมื่อพิจารณาเป็นรายการย่อยพบว่า
การจัดเก็บข้อมูลชุมชนและทรัพยากรท้องถิ่นไว้ในสื่อรูปแบบต่างๆ อย่างมีระบบและสะดวกต่อการ
ค้นหา เพื่อนำมาใช้ประโยชน์มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางและมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้นจึงจำเป็น
อย่างยิ่งที่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจะต้องเร่งค้นหาสาเหตุและวิธีการแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้น

3.1.3 การเปรียบเทียบการระดมทรัพยากรจากท้องถิ่นเพื่อการจัดการศึกษาของ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 2 พบว่าปัจจัยที่ตั้งของ
โรงเรียนส่งผลให้การปฏิบัติในการระดมทรัพยากรจากท้องถิ่น แตกต่างกัน โดยเฉพาะโรงเรียน
ที่ตั้งในเขต อ.บ.ต.(ภูเขา) มีการปฏิบัติแตกต่างจากโรงเรียนที่ตั้งในเขต อ.บ.ต.(พื้นที่ราบ) อย่างเห็นได้ชัด
ดังนั้นสถานศึกษาควรศึกษาสภาพแวดล้อมของโรงเรียนและชุมชนให้ชัดเจน เพื่อหาจุดแข็ง จุดอ่อน
สิ่งที่เป็นโอกาสและอุปสรรค ในการระดมทรัพยากร แล้วนำมาปรับปรุงรูปแบบกระบวนการระดม
ทรัพยากรของโรงเรียนต่อไป

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 การวิจัยการระดมทรัพยากรจากท้องถิ่นเพื่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานครั้งนี้เป็นการศึกษากระบวนการในการระดมทรัพยากรจากท้องถิ่น ดังนั้นในการวิจัย
ครั้งต่อไป ควรศึกษาปัจจัยพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจและสังคมซึ่งมีอิทธิพลต่อการระดมทรัพยากร
จากท้องถิ่นเพื่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อจะได้แนวทางที่ดีในการนำไป
ประยุกต์ใช้กับสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น

3.2.2 ควรศึกษาเกี่ยวกับการระดมทรัพยากรจากท้องถิ่นเพื่อการจัดการศึกษา
ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพ
การศึกษาของสถานศึกษาต่อไป รวมถึงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรทำการวิจัยให้ครบ
ทั้ง 4 เขตพื้นที่ของจังหวัดเชียงราย และประมวลผลการวิจัยเป็นภาพรวมของจังหวัดซึ่งจะทำให้
ได้ผลการระดมทรัพยากรจากท้องถิ่นเพื่อใช้ในการจัดการศึกษาที่ชัดเจนยิ่งขึ้น